

UNHCR
The UN Refugee Agency

UČÍME O UPRCHLÍCÍCH

**9–12
LET**

**NÁVODY
K ČINNOSTEM**

Další materiály naleznete na unhcr.org/teaching-about-refugees

© 2017 UNHCR

NEŽ ZAČNETE

Poznámka o zapojení uprchlíků, žadatelů o azyl a migrantů při plánování hodiny.

Než se pustíte do výukových činností na téma uprchlictví, mezinárodní ochrany, národnosti a migrace, zamyslete se nejdříve nad tím, jaké žáky máte ve třídě. Nejsou někteří z nich sami uprchlíci, žadatelé o azyl nebo osoby bez státní příslušnosti?

Pokud ano, možná byste si s nimi, a případně i s jejich rodiči (v závislosti na věku žáků), měli promluvit. Do hodin pak můžete zpracovat náměty a zpětnou vazbu, kterou od nich získáte, a v případě, že s tím budou výslovně souhlasit, je můžete nechat odpovídat na otázky spolužáků či volně o daném tématu hovořit.

Osoby bez státní příslušnosti jsou osoby, které nemají žádné státní občanství. Taková situace může nastat v řadě případů. Některé státy například nepřiznávají příslušníkům určitých

etnických nebo náboženských skupin státní občanství, či dítěti, které se narodí mimo hranice státu původu rodičů, nepřízná občanství ani stát původu rodičů, ani stát místa jeho narození. V celé řadě zemí platí zákony, které neumožňují, aby děti získaly státní občanství automaticky podle matky.

Osoby bez státní příslušnosti mohou mít ztíženu možnost požívání základních lidských práv, jako je právo na vzdělání, zdravotní péči, zaměstnání, svobodu pohybu a další. V důsledku toho často čelí překážkám a narůstá v nich pocit zklamání.

Máte-li ve třídě dítě bez státní příslušnosti, slova jako „země“, „národnost“ a „státní příslušnost“ používejte opatrně. Můžete je nahradit výrazy jako „tvůj domov“ nebo „tvoje kultura“.

VÝUKOVÉ ČINNOSTI

Níže je popsáno několik činností, s jejichž pomocí mohou vaši žáci uplatnit nově nabyté znalosti o problematice uprchlictví v praxi.

ZÍSKANÉ ZNALOSTI A DOVEDNOSTI

1 | Porozumění situaci nových spolužáků a soucítění s nimi.

Provedte průzkum za účelem vytvoření průvodce školou pro nové spolužáky.

1. krok: Otevřete diskusi na téma, jaké to je začínat v nové škole jako cizinec. Nechte žáky, aby si sami zvolili, v čem by bylo dobré nováčkům poradit.

2. krok: Můžete využít formu průzkumu, v rámci něhož se budou děti ptát ostatních žáků (mohou odpovídat anonymně, pokud si to přejí), jaké to je být novým žákem ve škole.

Některé dotazované děti mohou být ochotné poskytnout žákům provádějícím průzkum rozhovor. Děti si mohou rovněž promluvit se svými rodiči o tom, co všechno je třeba zařídit, když jdou do nové školy nebo do nového ročníku.

3. krok: Žáci pak mohou průzkum shrnout, například na nástěnce ve třídě, kam napíší výsledky. Nakonec může učitel pomoci dětem vytvořit na základě shrnutých odpovědí na nástěnce průvodce.

Doporučené závěrečné shrnutí k diskusi: „Je moc dobře, že jsme se naučili, jak je důležité být laskavý a pomáhat ve škole našim novým spolužákům. Uvidíme, jestli v tom budeme schopni pokračovat i během školního roku.“

ZÍSKANÉ ZNALOSTI A DOVEDNOSTI

2 | **Vhled do ekonomické situace žadatelů o azyl.**

1. krok: Dejte žákům za úkol, aby se doma zeptali rodičů, kolik peněz utratí za týden nebo měsíc za nákup potravin. Děti mohou částku anonymně napsat na papír a společně pak vypočítat průměrnou týdenní útratu.

2. krok: Zjistěte si týdenní dávky žadatele o azyl a vyzvěte žáky, aby částky porovnali.

3. krok: Ve skupinkách dejte dětem za úkol vypracovat seznam potravin, které potřebuje čtyřčlenná rodina na týden.

4. krok: Vezměte děti do místního supermarketu nebo obchodu, aby viděly, kolik stojí potraviny, které uvedly jako nezbytné. Porovnejte částku s tím, kolik utratí průměrně rodiny žáků, a s dávkami žadatelů o azyl. Společně o tom diskutujte a zeptejte se, zda žáci nemají nějaká doporučení ohledně dávek pro žadatele o azyl.

5. krok: Napište o vašich závěrech nějakému politikovi na komunální nebo celostátní úrovni a pomozte dětem vytvořit videa nebo písemné prezentace na toto téma, které by mohly předat vybranému politikovi.

Doporučené závěrečné shrnutí k diskusi: „*Máme za sebou velmi přínosný projekt, při kterém jsme se dozvěděli, jak v naší zemi žijí po svém příjezdu rodiny uprchlíků.*“

ZÍSKANÉ ZNALOSTI A DOVEDNOSTI

3 | Schopnost spolupracovat v zájmu společných cílů. Vědomí, že příspěvek každého je nějak důležitý.

Zapojte žáky do společné kreativní činnosti na téma uprchlíků a výsledky prezentujte v rámci školy nebo i v jejím širším okolí (pozvěte například rodiče nebo uspořádejte představení pro jiné třídy).

Příklad 1: Výstava vlastních prací

Příklad 2: Taneční nebo divadelní představení

Příklad 3: Recitace básní

Příklad 4: Kniha povídek

Doporučené závěrečné shrnutí k diskusi: „*Děti, byly jste skvělé a každý z vás má na výsledku svůj podíl. Je pro nás všechny velmi cenným poučením, že příspěvek každého z nás je nějak důležitý.*“

ZÍSKANÉ ZNALOSTI A DOVEDNOSTI

4 | Příležitost pro děti a jejich rodiny, jak se seznámit a učit se spolu žít.

Uspořádejte na začátku školního roku uvítací odpoledne nebo pořádejte každý měsíc pravidelné snídane pro nové žáky s rozmanitým programem tak, aby měli všichni příležitost společně se seznámit a zapojit se. Děti mohou připravit hry, nápoje a jídlo nebo na uvítanou zazpívat písničku.

ZÍSKANÉ ZNALOSTI A DOVEDNOSTI

5 | Schopnost spolupracovat v zájmu společných cílů. Vědomí, že příspěvek každého je nějak důležitý.

Vytvořte knihu příběhů nebo básní, aby ostatní děti lépe porozuměly situaci dětí z uprchlických rodin. Knížku můžete věnovat školní nebo místní knihovně. Každé dítě může dostat jeden výtisk.

Doporučené závěrečné shrnutí k diskusi: „*Děti, byly jste skvělé a každý z vás má na výsledku svůj podíl. Je pro nás všechny velmi cenným poučením, že příspěvek každého z nás je nějak důležitý.*“

ZÍSKANÉ ZNALOSTI A DOVEDNOSTI

6 | Soucítění s dětmi nově příchozích rodin uprchlíků a s jejich situací.

Napište dopisy nově příchozím dětem z uprchlických rodin o tom, jaké to je u vás ve škole. Dopisy můžete předat dětem v přijímacím středisku.

Doporučené závěrečné shrnutí k diskusi: „*Díky za tyhle dopisy pro děti, které do naší země přišly teprve nedávno. Je důležité, abychom přemýšleli o situaci druhých, když můžeme.*“

ZÍSKANÉ ZNALOSTI A DOVEDNOSTI

7 | Poznání situace nově příchozích dětí, které v naší zemi žádají o azyl.

Některá přijímací střediska nabízejí možnost seznámit se s azylovými postupy.

- 1. krok:** Obráťte se na nějaké konkrétní přijímací středisko a zjistěte si, zda nenabízí možnosti, jak děti seznámit s jeho organizací a azylovým řízením.
- 2. krok:** Některá střediska mohou nabídnout vyslání svého zástupce do třídy nebo školy a v některých zemích mohou existovat i další možnosti spolupráce s mladými lidmi, například dopisování si nebo uspořádání fotbalového utkání či jiných soutěží.
- 3. krok:** Zjistěte si, jaké jsou možnosti dozvědět se více o životě dětských žadatelů o azyl ve vaší zemi.

Doporučené závěrečné shrnutí k diskusi může zahrnovat poděkování těm, kdo se zúčastnili návštěvy nebo přispěli k realizaci dané aktivity.

ZÍSKANÉ ZNALOSTI A DOVEDNOSTI

8 | Zapojení rodin do činnosti třídy představuje skvělou příležitost uvědomit si, jak rozmanitá a zajímavá je naše třída.

Vyzvěte rodiče, aby přispěli svými nápady ke dni otevřených dveří, kterými oslaví kulturní rozmanitost, například vaření, kulturní vystoupení. Společně s žáky projděte seznam nápadů rodičů a s dětmi se dohodněte, které by pro ně byly zajímavé.

Doporučené závěrečné shrnutí k diskusi: „*Díky všem rodičům za jejich příspěvek.*“

ZÍSKANÉ ZNALOSTI A DOVEDNOSTI

9 | Poznání situace uprchlíků v naší zemi.

1. krok: Nejprve zjistěte, zda ve třídě nejsou žáci, jejichž rodiče jsou uprchlíky. Pokud ano, zeptejte se jich, jestli by byli ochotni se s dětmi podělit o své zkušenosti uprchlíka. Pokud odmítnou, obraťte se na místní organizace, které pomáhají uprchlíkům, a požádejte je, zda by bylo možné zorganizovat ve škole návštěvu některého uprchlíka nebo jejich pracovníka.

2. krok: Podpořte žáky, aby pokládali co nejvíce otázek a měli tak možnost poznat zkušenosti uprchlíka při integraci do nové společnosti.

3. krok: Řekněte žákům, aby se zeptali, jak mohou v tomto procesu pomoci, a potom jako třída vypracujte projekt, v němž zohledníte to, co jste se dozvěděli od uprchlíků nebo příslušné organizace.

Doporučené závěrečné shrnutí k diskusi: *„Díky všem, kdo se zúčastnili návštěvy nebo se podíleli na přípravě projektu a kdo si uvědomili, jak cenné je mít informace o problematice uprchlíků přímo z první ruky.“*

Další materiály naleznete na unhcr.org/teaching-about-refugees

Tyto vzdělávací materiály připravil Mialy Dermish.
Po obsahové stránce se na přípravě podílela Laetitia Lemaistreová.

© 2017 UNHCR